

Mapping the conflict

Kartläggning av konflikten

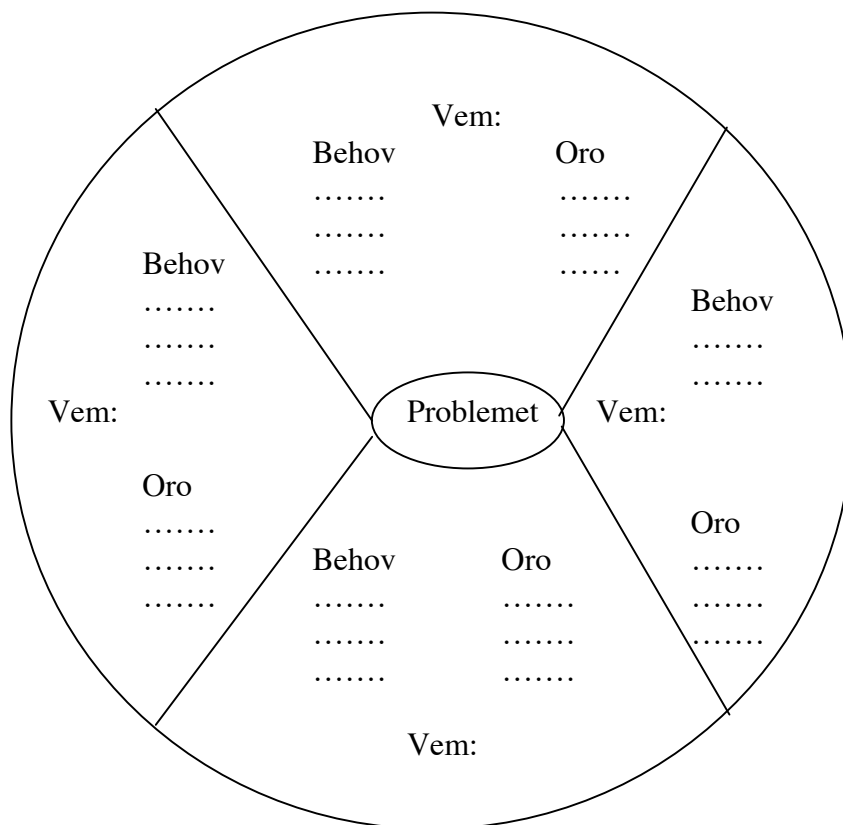
Gör en cirkel. I centrum av denna antecknas problemområdet som ska behandlas. Det sker i neutrala termer, som alla kan vara överens om. Det inbjuder inte till ja- eller nejsvar, t ex registrering, inte ”Ska Sara göra registreringen?”

I den stora cirkelns sektorer skrivs namnen på varje viktig individ eller grupp.

Skriv sedan ned varje persons eller grupps behov. Vad motiverar honom/henne?

Skriv ned varje persons eller grupps rädslor/oro/bekymmer – det som de vill komma ifrån.

Var beredd att ändra namnet på ert problemområde om er förståelse växer genom samtalet eller rita upp fler kartor som hänför sig till områden som uppstår.

Forts.!

Att läsa kartan

<i>Se efter:</i>	<i>Tänk över:</i>
Det parterna har gemensamt	Vad behöver alla och vad är de rädda och oroliga för?
Nya perspektiv och insikter	Vad har tidigare inte tagits i beaktande? Vad verkar nu ha blivit klarare?
Dolda behov, rädslor och hämnd	Vad kan det man säger sig behöva i själva verket dölja: <ul style="list-style-type: none"> - djupare behov och rädslor; eller - utsagda avsikter eller hämndkänslor
Särskilt viktiga rädslor	Vilka särskilt svåra områden behöver uppmärksamhet?
Ledtrådar	Vad har du lagt märke till som är värt att följa upp eller söka mer information om?

Uppmärksamma de viktigaste behoven som varje deltagare har. Hur hitta lösningar som möter så många av dessa behov som möjligt.

Hur ta reda på behov

”Behov” betyder här intressen, värderingar, förhoppningar och önskemål. Uppmuntra människor att hellre än att tala om sina önskade lösningar undersöka vilka behov de har.

Introducera ett förhållningssätt där behoven undersöks

Förklara att vi söker lösningar som tillfredsställer allas behov i största möjliga utsträckning.

Skifta från lösningar till behov

När människor tillfrågas vad de behöver (vad som är viktigt för dem), svarar många med lösningar som de tror är behov, såsom ”det är viktigt för mig att han ringer då han kommer att bli sen”. Behovet är att han inte råkat ut för något farligt (säkerhet, alltså). Det finns en rad lösningar som kan tillfredsställa det här behovet. Att ringa när han är sen är bara en av dem.

Fråga varför

När människor förklarar varför deras lösningar är viktiga för dem, uttrycker de vanligen sina underliggande behov.

Testa

Använd färdigheten aktivt lyssnande för att kontrollera vad du har hört eller förbisett när det gäller deras behov.

Sök indikatorer (specificeringar)

Om ett behov är abstrakt (t.ex. respekt), fråga vad som skulle visa på att det här behovet blir tillfredsställt. Fråga vad för något personen i fråga skulle vilja hända. Detta kan sedan eventuellt byggas in i lösningarna.

Bryt upp i delar

Ett abstrakt eller komplext behov (t.ex. livsstil) kan bli uppdelat i enklare delar genom att man frågar vad som ingår, och vad det betyder för den här personen.

Identifiera rädslor och oro

Fråga speciellt efter vad som skulle hända, eller vad som skulle gå fel, om behovet inte blir tillfredsställt (om det inte blir som han/hon).

Gör fasta positioner mer flexibla

Om människor är fast i sina positioner, hjälp dem att bli mer flexibla. Fråga dem om det finns några omständigheter under vilka deras lösningar inte skulle tillfredsställa dem eller varför andra lösningar inte fungerar för dem. Måla ett "tänk om..." scenario som skulle blotta deras dolda behov att röra sig från den förhärskande situationen.

Brainstorm behov

Vad är det för element som skulle vara del i en lyckad överenskommelse? Undersök vilka behov som behöver tillfredsställas för att skapa ett avtal som skulle fungera för alla (inklusive betydelsefulla personer som inte är direkt uppenbart delaktiga, t.ex. makan/maken eller chefen).

Forts.!

Behov och rädslor

Konflikt och sammanblandningar/förvirring hör ofta ihop. Att förstå vad som händer är ofta ett steg mot att upptäcka vad som kan göras för att gå framåt. Analys kan fokusera på orsaker till konflikten, eller vad som ledde till den, eller till den förhärskande situationen, eller båda. Den kan ha att göra med praktiska saker, ”fakta” eller känslor eller båda.

Fastän erkännande av vad som har hänt tidigare – eller upplevs ha hänt – ofta är viktigt för långsiktig lösning av en konflikt, är det också ett betydelsefullt steg att skifta fokus från det förgångna till det närvarande och framtiden.

En form av analys som överbrygger gapet mellan känslor och praktiska saker och som hjälper till att fokusera på framtiden är kartläggningsprocessen som fokuserar på de behov och rädslor som parterna involverade i konflikten har. Övningen kan göras individuellt eller i grupp.

1. Definiera ett problemområde eller ett problem som är acceptabelt för alla involverade. Det är inte alltid lätt!
2. Lista de olika parterna till konflikten – alla som något intresse i den eller är involverade. Ibland är listan längre än man först tänker sig.

Försök att tänka ut

vilka är behoven?

vilka är rädslorna?

som de olika listade parterna har.

Ibland är de rädslor som listats ett omvänt sätt att uttrycka behov, men ofta klarar denna fråga djupare rädslor som annars skulle förbli ouppmärksammade.

Dessa element kan ordnas i en cirkel med det definierade problemet i centrum och parternas namn med sina olika behov och rädslor runt om, såsom i den ovanstående figuren.

En väg till större förståelse

Den här övningen försöker inte att i sig själv handskas med relationerna mellan parterna eller till problemet, och inte heller ta upp frågan om makt. Inte desto

mindre, trots – eller kanske just på grund av – sin enkelhet, kan den vara oerhört klagörande. Den kan användas av var och en som önskar att förstå en konflikt bättre: en engagerad outsider, eller en eller alla parterna, åtskilda eller tillsammans (eller båda), med eller utan en medlare.

Vi kan naturligtvis inte vara säkra på vad som är andras behov och rädslor om vi inte frågar dem; men att börja tänka i dessa termer är redan ett steg mot empati – och i vilket fall som helst bort från att demonisera den andra.

Att fokusera på behov och rädslor kan också hjälpa till att befria dem som är i konflikt från att vara upptagna av fixa positioner, och att i stället fokusera på de intressen de har som behöver uppmärksammas vid varje framtida överenskommelse. Dessutom, att lista behov och rädslor avslöjar ofta mångfalden i dessa intressen och behovet av flera, eller många, beståndsdelar som behöver tas med i avtalet.

Syftet med analysen

Genom att ta med alla parter synpunkter i definitionen av problemet och genom att ta i beaktande var och ens behov och rädslor, kan den här övningen hjälpa till att gestalta konflikten som ett gemensamt problem som kommer att behöva en gemensam lösning. Om det kan göras av parterna tillsammans kan detta utgöra ett första, viktigt steg till samarbete.

Att använda ett ganska enkelt diagram till hjälp för att analysera komplexa konfliktsituationer kan synas kontraproduktivt. Emellertid försöket att förstå en konflikt i termer av ett litet antal enkla kategorier kan just visa på hur komplext ett visst problem är. Så t.ex. består många konflikter inte bara av ett problem eller problemområde utan många. Att komma överens om en formulering eller definition av problemområdet kan vara halva vägen till att finna en lösning. I sociala eller politiska konflikter är parterna ofta inte homogena eller enade, utan har fraktioner, ledare följeslagare, kärnmedlemmar och supporters etc.

Att känna igen dessa komplexa förhållanden ökar möjligheterna att skissera lämpliga strategier för att hantera problemen – något som är syftet med en sådan analys.

Av *Diana Francis* med hänvisning till ”*Everyone Can Win*” av Cornelius och Faire. Översättning av Karin Utas Carlsson.